

Rady a otázky

Předmluva

Očíslované rady a otázky v tomto sborníčku připomínají Přátelům kvakerské zásady a jejich uplatňování v každodenním životě. Nic nenařizují ani nepředepisují, ale mají za cíl přivést k zamyšlení. Jsou určeny jednak jednotlivcům k tichému pročitání v soukromí, jednak bývají k dispozici během bohoslužebných setkání. Mnohdy se někdo z přítomných cítí inspirován na některou radu či otázku v průběhu setkání poukázat, a přečte ji tedy v rámci své promluvy.

Rady a otázky, tak jak existují v dnešní podobě, jsou výsledkem dlouhého historického vývoje.

Počátky „otázek“ lze vysledovat v roce 1682, kdy se anglické roční shromáždění obrátilo na jednotlivá čtvrtletní shromáždění se třemi faktickými dotazy: kolik Přátel v daném hrabství za uplynulý rok zemřelo, kolik Přátel zatčených za svou víru zemřelo ve vězení, jak se Přátelům daří žít v pravdě, míru a jednotě. Původně ústní dotazy postupně nahrazovaly dotazy písemné, jejich počet se zvyšoval a v průběhu staletí se jejich funkce proměňovala. Postupně přestávaly plnit úlohu ryze zjišťovací a dostávaly současnou podobu, a sice formu dotazů k sebezpytování, kterými si kvakeři mohou znovu a znovu poměřovat a uvědomovat, jak (ne)důslední jsou ve své víře, chování a v životě.

První krátké „rady“, nabádající k dodržování disciplíny, přijalo anglické roční shromáždění v roce 1791. Přátelům byly původně rozesílány formou dopisů s cílem podpořit a posílit je v jejich víře. V porovnání s „otázkami“ však hrály „rady“ pouze druhořadou roli. Od roku 1833, kdy byly sepsány úplně znovu a značně rozšířeny, takže se už nezaměřovaly úzce jen na disciplínu, nabývaly na čím dál větším významu.

Oba dva „dokumenty“ se vyvíjely a proměňovaly. Například v roce 1928 Přátelé uznali, že v radách a otázkách postrádají větší důraz na zodpovědnost kvakerství vůči společnosti, a doplnili je proto v tomto

duchu. K další větší revizi došlo v roce 1964. Tehdy Přátelé do rad a otázek zahrnuli další odkazy na společenské problémy. Do té doby odděleně vytištěné rady a otázky byly v roce 1994 promíchány, což je zatím poslední výraznější úprava, které sborník ve své historii doznal.

1. Pozorně, milí Přátelé, ve svém nitru vnímejte výzvy k lásce a pravdě. Věřte, že to vás vyzývá Bůh, jehož Světlo nám ukazuje naši tmu a vede nás do nového života.

2. Duchem svatým nechej řídit celý svůj život. Jsi otevřený léčivé síle Boží lásky? Chraň si to Boží ve svém nitru. Láska v tobě tak bude růst a ukazovat ti směr. Tvoje přijímání Boha a tvůj každodenní život ať se navzájem obohacují! Važ si svého prožitku Boha, jakkoli se ti ho dostane. Pamatuj, že křesťanství není teorie, ale cesta.

3. Aby ses mohl Duchu svatému otevřít, děláš si čas na ztišení? Všichni si musíme najít způsob, jak se do ticha ponořit. Ticho nám umožňuje hlouběji si uvědomovat to Boží a nacházet vnitřní zdroj síly. O vnitřní zklidnění usiluj i přes den uprostřed běžných činností. Učíš se každý den spoléhat na Boží vedení? Vštěpuješ to i jiným lidem? Vystavuj se Světlu a umožňuj to i jiným lidem. Nezapomínej, že Bůh má rád všechny.

4. Náboženská společnost Přátel má kořeny v křesťanství a vždycky nacházela inspiraci v životě a učení Ježíše. Jak na základě tohoto odkazu vysvětluješ svou víru ty? Jak tě Ježíš oslovuje v dnešní době? Řídíš se ve svém jednání jeho příkladem lásky? Učíš se z jeho života, jak vypadá a co obnáší opravdová poslušnost Bohu? Je ti jeho vztah k Bohu příkladem a inspirací?

5. Udělej si čas na povídání s jinými lidmi, aby ses dozvěděl, jak Boha prožívají ostatní. Nezapomínej na význam Bible, kvakerské literatury a vůbec všech děl, která Boží působení popisují. A tak jako se ty učíš od jiných, děláš se i ty ochotně o to, čeho se dostalo tobě? Při vši úctě k prožitkům a vyjádřením jiných, neboj se říkat, co potkalo tebe a čeho si vážíš ty. Měj na paměti, že i pochybování a nevěřičnost mohou vést k duchovnímu růstu a větší vnímavosti ke Světlu, které je v nás všech.

6. Spolupracuješ ve snaze o dosažení společných cílů ochotně i s jinými náboženskými skupinami? Zachovávej věrnost kvakerskému

pojetí, ale snaž se přitom vžít do svědectví jiných náboženských společenství. Navazujte spolu přátelství.

7. Vnímej působení Ducha svatého i při obyčejných činnostech a rutině všedního dne. Duchovní růst totiž probíhá po celý život a často nečekaně. Inspirace se nabízí všude kolem, ve fyzickém světě, ve vědě i umění, v práci, v přátelství, v radostech i strastech. Jsi otevřený novému Světlu, ať přichází odkudkoli? Dokážeš to nové rozpoznat?

8. Naší reakcí na vnímání Boha je tiché naslouchání. Ztišit se můžeme sami, ale spojíme-li se v nadějném očekávání s dalšími lidmi, asi zjistíme, že prožitek Boží přítomnosti je hlubší. Na bohoslužebných setkáních se snažíme o sounáležitě ztišení, aby všichni přítomní pocítili sílu Boží lásky, která nás sbližuje a vede.

9. Během ztišení pokorně přijímáme Boha a reagujeme na výzvy Ducha svatého. Na bohoslužebné setkání přicházej s otevřeným srdcem a odhodlanou myslí. Sebe i své vnější starosti odevzdej Božímu vedení, abys mohl pocítit, jak v tobě 'slábně zlo a rozzrůstá se dobro'.

10. Na bohoslužebná setkání chod' pravidelně, i když jsi zrovna rozčilený, unavený, v depresi nebo duchovně prázdný. V tichu pros o duchovní podporu ostatních přítomných a s vděčností ji přijímej. Usiluj o celkový duchovní nadhled, který by obsáhl bolest, i vděk a radost. Modlitba, která vytryskne z hloubi duše, může mít takové ozdravné účinky a vzbudit takový pocit sounáležitosti, jako nic jiného. Ať jsou vám bohoslužebná setkání celoživotní oporou.

11. Buď k sobě upřímný. Neutíkáš před nějakými trpkými pravdami? Když si své nedostatky a chyby přiznáš, neklesej ale na mysli. Společná bohoslužba nám dokáže poskytnout ujištění o Boží lásce a novou sílu do dalších kroků.

12. Jestliže jsi na setkání nesoustředěný a duchem nepřítomný, snaž se, aby ty toulavé a rušivé myšlenky pozvolna ustoupily vnímání Božské přítomnosti mezi námi a ve světě vůbec. Promluvy ostatních přijímej laskavě a rozvážně. Hledej v nich hlubší význam. Měj na paměti, že i

když zrovna pronášená promluva neoslovuje tebe, může oslovit někoho jiného. Pamatuj, že za průběh bohoslužebného setkání zodpovídáme společně, a nezáleží na tom, jestli svůj prožitek sdělíme v tichosti nebo ho sdělíme nahlas.

13. Nedomnívej se, že na tobě nikdy nebude, abys měl promluvu. Tvoje ryzí a upřímná řeč, i když velice stručná, může otevřít ostatním přítomným cestu k obšírnějšímu sdělení. Pocítíš-li výzvu promluvit, trpělivě chvíli vyčkej, aby ses přesvědčil, že je pravá a že je správné i její načasování. Ne abys ale kvůli pocitu vlastní nedůležitosti od promluvy upustil. Modli se, aby tvé sdělení vyplynulo z hlubokého prožitku, a věř, že slov se ti dostane. Snaž se mluvit nahlas a zřetelně a s citem k potřebám ostatních. Dávej si pozor, abys nemluvil předvídatelně nebo moc často a abys ke konci setkání nerozměňoval to, co už bylo řečeno.

14. Odehrávají se vaše organizační setkání ve stejném duchu jako bohoslužebná? Necháváte se také vést Bohem? Pamatujte, že naším cílem není ani většinové rozhodnutí, ani naprostá shoda. Naše zkušenost je taková, že když trpělivě čekáme na Boží vedení, ta správná cesta se nám otevře a dovede nás k svornosti.

15. Účastníš se organizačních setkání co nejčastěji? Vyznáš se dostatečně ve zvyklostech Náboženské společnosti přátel, aby ses mohl vyjadřovat k jejímu chodu? Zaujímáš k problematickým otázkám zasvěcený a přitom velkorysý a laskavý přístup? Jsi připravený na to, že se v průběhu setkání, které má za cíl najít správnou cestu vpřed, tvé názory a tvá osobní přání ocitnou vedle názorů a přání ostatních, popřípadě na ně nebude brán zřetel vůbec? Pokud se setkání nemůžeš účastnit, podpoř je modlitbou.

16. Vítáš v našich shromážděních a ve světové komunitě Přátel rozmanitost kultur, jazyků a projevů víry? Snaž se na základě tohoto bohatého dědictví a široké škály duchovních pohledů prohloubit své porozumění. Podpoř v modlitbách své vlastní shromáždění i ta ostatní.

17. Ctíš to od Boha v každém člověku, i když to třeba vyjadřuje způsobem, který je pro tebe nový nebo těžko pochopitelný? Každý z nás Boha vnímá jinak a všichni hledáme svůj způsob, jak to slovy vystihnout. Pokud ti ta slova připadají divná či nepatřičná, snaž se vcítit do toho, co bylo u jejich zrodu a co jiným lidem dodává sílu do života. Trpělivě naslouchej a hledej si pro sebe pravdu v názorech jiných. Vyhybej se necitlivé kritice a provokativním poznámkám. Dávej si pozor, abys nepodlehł zdání o pádnosti svých argumentů a nezačal vyslovovat tvrzení a domněnky, které jsou nespravedlivé a nepravdivé. Připouštěj si možnost, že se třeba mýlíš.

18. Jak můžeme docílit toho, aby naše shromáždění bylo společenstvím, které každého přijímá, věnuje se mu a nově příchozí jsou v něm vítáni? Snažte se navzájem poznat svá životní kréda, snášejte společně tíhu něčích neúspěchů, modlete se za sebe navzájem. Jestliže si s upřímným zájmem navzájem vstoupíme do životních radostí i strastí, ochotni poskytnout i přijmout radost, může do našeho shromáždění proudit Boží láska a odpuštění.

19. Měj radost z přítomnosti dětí a mladých lidí na setkáních a uvědomuj si, jak vás obohacují. Pamatuj, že všichni ve shromáždění nesete společnou zodpovědnost za každé dítě, které do něho patří. Usiluj o to, aby se jim dostalo, stejně jako tobě, vrchovatě života v lásce a Božích darů, o nichž Ježíš říká, že je můžeme mít. Povídáš si s nimi o tom, v co věříš, ale necháváš jim přitom prostor, aby zrály pod vedením Ducha svatého? Zajímá tě jejich pohled? Jsi ochotný se od nich učit a zároveň na sebe vzít zodpovědnost vůči nim?

20. Věnuješ dost času tomu, aby ses s ostatními, jak s nově příchozími, tak se stálými členy, podělil ve shromáždění o své chápání bohoslužby, služby a věrnosti kvakerským svědectvím? Přispíváš na podporu kvakerské činnosti přiměřenou částkou z peněz, které máš?

21. Hledíš si svých přátel? Pečuješ o své vztahy, aby se prohlubovaly a bylo v nich čím dál víc porozumění a vzájemné úcty? Důvěrné vztahy

přinášejí nejen radosti, ale i riziko strastí. Když prožíváš velké štěstí nebo velkou bolest, jsi zřejmě působení Ducha svatého přístupnější.

22. Respektuj různorodost v našich životech a vztazích. Vyvaruj se předpojatých soudů o životních cestách ostatních. Pěstuješ ducha vzájemného porozumění a odpouštění, jak se po nás žádá? Nezapomeň, že každý z nás je jedinečný a vzácný; každý z nás je dítě Boží.

23. Manželství považovali kvakeři vždycky spíše za náboženský závazek, než za pouhou občanskou smlouvu. Oba partneři by měli s pomocí Boží projevít svůj úmysl celý život se navzájem ctít. Pamatuj, že štěstí závisí na oboustranném porozumění a nezlomné lásce. V těžkých dobách si připomínej, jakou cenu má modlitba, vytrvalost a smysl pro humor.

24. Děti a mladí lidé potřebují lásku a stálost. Děláme vše, co je v našich silách, abychom poskytovali pomoc a oporu rodičům a jiným lidem, kteří za péči o děti nesou zodpovědnost?

25. Dlouhodobé vztahy neznamení jen naplnění, ale i konflikty. Projeví-li se mezi tebou a tvým partnerem napětí, snaž se pochopit i jeho pohled na věc. A rozeber si své pocity – mohou mít obrovsky zhoubné účinky. Ber v úvahu přání a postoje všech dětí, kterých se to týká, a nezapomeň na jejich trvalou potřebu lásky a bezpečí. Hledej Boží vedení. Pokud tě potká trápení s rozchodem nebo rozvodem, snaž se dál vlídně komunikovat, aby se do vašich domluv nevloudila zatrpkllost.

26. Uvědomuješ si, co u vás v rodině kdo potřebuje a díky čemu je naopak přínosem? Nezapomínáš přitom ani na sebe? Snaž se o to, aby u vás doma vládla láskyplná, přátelská a radostná atmosféra, která členům rodiny i hostům poskytuje díky Boží přítomnosti klid a posilu.

27. Buď činorodý. Stojíš-li ve službě Bohu nebo společenství před možností volby, volíš tu, ve které můžeš nejlépe využít to, čím jsi byl obdarován? Ať za tebe mluví tvůj život. Když je potřeba rozhodnout, podílíš se ochotně spolu s ostatními na vyjasnění situace, prosíte o Boží vedení a radíte se navzájem?

28. Každá životní etapa nám nabízí nové příležitosti. Vnímej Boží vedení a snaž se rozpoznat tu pravou chvíli, kdy se do něčeho pustit nebo kdy s něčím přestat. Oprosti se přitom od zbytečných pocitů sebeuspokojení či viny. Dělej, co ti napovídá láska. Patrně to pak nebude žádná bezhlavá neuváženost.

29. K stáří přistupuj bez obav a s nadějí. Zavčasu si pokud možno zařid' péči o sebe, aby pak zbytečně nezatížila ostatní. Stáří s sebou sice může nést čím dál větší nemohoucnost a osamělost, ale také vyrovnanost, nestrannost a moudrost. Modli se, aby ti v závěru života bylo dopřáno najít nové možnosti, jak přijímat a dál šířit Boží lásku.

30. Jsi schopný se zamýšlet nad svou smrtí a smrtí svých nejbližších? Přijmeš-li smrt jako součást života, uleví se ti a dokážeš si život víc vychutnat. Při úmrtí někoho blízkého dej po nějakou dobu průchod svému zármutku. A pokud zármutek prožívají jiní, obejmi je svou láskou.

31. Jsme povoláni k tomu, abychom se 'v životě nechali vést tou životadárnou silou, která odstraňuje záminky k jakémukoli válčení'. Dodržuješ věrně naše svědectví o tom, že války a válečné přípravy se přičí duchu Ježíše Krista? Vnímej ve svém životě jakékoli zárodky případných konfliktů. Pevně se drž našeho svědectví, i kdyby ostatní páchali nebo se připravovali páchat nějaké násilí. Přitom ale nikdy nezapomínej, že i oni jsou dětmi Božími.

32. Předkládej Bohu ty své emoce, postoje a předsudky, které bývají u zrodu zhoubných konfliktů, a přiznej si, že potřebuješ odpuštění a milost. Jakým způsobem se zapojuješ do usmiřování jednotlivců, skupin a národů?

33. Věnuješ pozornost takovému jednání, které lidi diskriminuje kvůli tomu, kým nebo čím jsou, nebo kvůli jejich názorům, ať se to děje u nás nebo ve světě? Usiluj o lidskost vůči všem lidem bez rozdílu, včetně těch, kteří nějak porušují společenské zvyklosti či zákony. Snaž se být vnímavý k myšlenkám, které se nově prosazují ve společenském i

ekonomickém dění. Pokoušej se pochopit příčiny nespravedlnosti, sociálních nepokojů a strachu. Usiluješ o dosažení spravedlivé a soucitné společnosti, která umožňuje všem, aby rozvíjeli své schopnosti, a která podporuje touhu pomáhat?

34. Pamatuj, že coby občan neseš zodpovědnost za správu místních, státních a mezinárodních záležitostí. Neslevuj při své činnosti z vynakládaného času a úsilí. Dodržuj zákony své země, ale především se řid' záměry Božími. Pokud tě tvé pevné přesvědčení vybízí zákon porušit, pořádně si to rozeber se svým svědomím. Požádej shromáždění, aby tě podpořilo modlitbou. Dodá ti to síly a správná cesta se stane zřetelnější.

35. Stojíš za těmi, kdo právě jednají ve Vyšším principu, i když bys sám třeba postupoval jinak? Dokážeš nechat stranou svá přání a své předsudky a snažit se spolu s ostatními odhalit Boží vůli pro ně?

36. Mluvíš a jednáš vždycky poctivě a upřímně? Zachovávaš integritu při obchodním jednání a při jednání s jednotlivci nebo organizacemi? Zacházíš s penězi a informacemi, které ti byly svěřeny, zodpovědně a diskrétně? Příklad znamená dvojí měřítko pravdy; uvědom si, že jestliže místo přísahy podáváš prohlášení, podáváš tím svědectví o integritě.

37. Máš vůli odolat, jestliže je na tebe vyvíjen tlak, abys ze své zásadovosti upustil? Naše povinnosti k Bohu a bližním nás mohou vést k nepopulárním postojům. Nedopusť, aby tvá rozhodnutí ovlivňovala touha po oblíbenosti nebo strach z jinakosti.

38. Zamýšlej se nad tím, které cesty ke štěstí, jež společnost nabízí, člověka opravdu naplňují, a které jsou potenciálně nemravné a zhoubné. Pečlivě zvažuj výběr zábavy a zdroje informací. Nepodlehni touze získat nějaký majetek nebo peníze neetickou investicí, spekulací nebo hazardní hrou.

39. Vzhledem k tomu, jak škodlivý je alkohol, tabák a jiné návykové látky, zvaž, jestli bys neměl jejich spotřebu omezit, nebo s ní přestat

úplně. Nezapomínej, že jakékoli požití alkoholu či drog oslabuje úsudek a uživatele samotného i ostatní kolem něho vystavuje nebezpečí.

40. Snaž se žít skromně. Skromný životní styl, svobodně zvolený, je zdrojem síly. Nenechej se přemluvit ke koupi něčeho, co nepotřebuješ nebo co si nemůžeš dovolit. Zajímáš se průběžně o to, jaký dopad má tvůj způsob života na globální ekonomiku a životní prostředí?

41. Svět nám nepatří a s jeho bohatstvím nemůžeme nakládat, jak se nám zlíbí. Chovej se ke všem tvorům laskavě a ohleduplně a usiluj o zachování krásy a rozmanitosti světa. Ze všech sil se starej o to, aby se naše rostoucí moc nad přírodou uplatňovala zodpovědně, s úctou k životu. Raduj se z té nádhery, kterou Bůh vytváří.

Z anglického originálu *Advice and queries* vydaného The Yearly Meeting of the Religious society of Friends (Quakers) in Britain v roce 2008 přeložili: Jana Koubová, Pavel Marušinec, Čeští kvakeri, Pražské shromáždění 2010.

Bližší informace: www.kvakeri.cz